

ДНЕВНИКЪ

(Стенографически)

на

ОБЛАСТНОТО СЪБРАНИЕ ПЕТА РЪДОВНА СЕССИЯ.

XXIV ЗАСЪДАНИЕ ВЪ ЧЕТВЪРТЪКЪ НА 17-Й НОЕМВРИЙ 1883 ГОД.

(Начало въ 1 часа слѣдъ пладнѣ, подъ предсѣдателството на Г. Странски.)

Предсѣд.: (звъни) Засѣданието се отваря. Г. Секретарь ще чете поименний списъкъ.

Секр. Руселиевъ: (чете списъкътъ).

Предсѣд.: На днешното засѣдание присѣдствувать 46 представители, отсъдствувать 5, отъ които съ отпущъ: Д-ръ Калатиновъ, безъ отпущъ: Герджиковъ, Ковачевъ, М. Панаретъ и Фр. Райнолди.

Ще се прочете протоколътъ отъ миналото засѣдание.

Секр. Руселиевъ: (чете протоколътъ).

Предсѣд.: Има ли нѣкой да направи бѣлѣжка върху протокола? (нѣма) Протоколътъ се одобрява.

Има да се прочетатъ нѣкои съобщения.

Секр. Д-ръ Данчевъ: (чете)

№ 3131, 17 Ноемврий

Г-не Предсѣдателю,

Имамъ честта да ви препровада тукъ приключени, изработенитъ по грижата на г-на Дир. на Финанситѣ два законопроекта:

- 1) За данъцитѣ върху недвижимитѣ и върху прихода, и
- 2) за размѣтателнитѣ данъци.

Понеже тия законопроекти, цѣльта на които е да се измѣни съвършенно до сегашната система на прямитѣ ни данъци, сѣ отъ капитална важность, азъ ви моля, г-не Предсѣдателю, да ги препоръчате часъ по-скоро, на особито внимание на г-да представители и да приемете увѣреніята на отличното ми почитание.

Глав. Управитель

(подп.): А. Богориди

Предсѣд.: Тия два законопроекта трѣба да се пратятъ на бюджетарната комисиия? (гласове: прието).

Пристъпваме къмъ дневния рѣдъ: 3-то разискване на законопроекта за малолѣтнитѣ и запрещенитѣ.

М. Григорий: (говори грѣцки).

Докл. Бобчевъ: Истинна не можамъ да разбера всичко, което каза Н. П., за да отговора въ точност на натякванията, които между прочемъ прави. Но онова, което разбрахъ, ме принуждава да се помѣча и обясна, покрайниѣй мѣрѣ, туй което считамъ за нужно. Н. П., вѣрвамъ, извърши едно свято дѣло, като стана тукъ и защитава съ голѣма ревностъ интереситѣ на паството, на малолѣтнитѣ, подвѣдомствени нему. Нѣма съмнѣние, че той съ това извърши своята длѣжностъ. Впрочемъ едно трѣба да припомнимъ, че той въ говорението си отиде много по-надалечъ, отъ колкото трѣбаше. Н. П., въ ревността си да защити интереситѣ на малолѣтнитѣ, отиде до тамъ, щото да обвини неосновно цѣлото представително тѣло въ легкостъ и въ повърхно глѣдanie на правата на населението. Отъ друга страна го набѣждава въ злоумишленность, като на неговитѣ предложения не обърнало серьезно внимание. Колкото за отъ страна на комисията, азъ ще отговора, че дѣйствително би трѣбало да изучи тя всичкитѣ предложения на Н. П., обаче тѣ бѣха много и дълги, та комисията нѣмаше това свободно и дълго време. Онова което можеше и усѣтъ да изучи тя и предложи тукъ, на Обл. Събрание, като и прие да защити нѣкои поправки. Обл. Събрание отъ тѣхъ едни прие, а другитѣ отхвърли. Послѣ комисията не вѣрваше, че ще може вчера да се гласува цѣлий законопроектъ, та не можа да се приготви по по-нататашни нѣкои предложения, за това тѣ останаха непрогласени. Но и при това комисията можеше да се споразумѣе съ Н. П. върху другитѣ предложения, ако той остане тукъ и се занемаше да ги напомни и защити. А той когато Обл. Събрание разискваше върху първото, второто и третото предложение за 7, 8 и 9 нови членове, когато, види се, той забѣлѣжи, че не може да ги прокара, остави Събранието, а комисията не бѣше длѣжна даже да ги рѣди. Незная слѣдователно защо се види толкова мѣчно на Н. П.? И какво излизе съ неговитѣ първи предложения? Излизе, първото се отхвърли, защото го има въ О. У., второто се намѣри съвършено излишне, 3-то по цѣльта което гнеше: да се оградятъ интереситѣ на малолѣтнитѣ, взе се въ внимание отъ комисията, тя го предложи и се прие въ по-друга редакция, съ което пакъ се постига сѣщата цѣль. Истина редакцията му отъ комисията съдържа една разлика, именно, че се отнема до нѣйдѣ властѣта на духовното началство, т. е. властѣта относително запечатванието на наслѣдията. Съ това комисията направи щото духовната властъ въ такива случаи да нѣма характеръ на полицейско учрѣждение. Н. П. тогава остави залата на Обл. Събрание, излизе вънъ и комисията не можеше самоволно да настоява на всички предложения.

Не е излишно, мисля, повторно да разглѣдаме въ какво се състоеха предложенията на Н. П. и да ли ние слѣпишката сме ги отхвърлили. Азъ положително мога да кажа, че Н. П. неосновно ни хвърля такъво обвинение. Прѣвитѣ три члена предложени отъ него за нова глава, се разискваха единъ по единъ и доста дълго. Дѣйствително единъ отъ тѣхъ съдържахъ хубава мисль, нѣ Обл. Събрание намѣри, че духовната властъ трѣбва да се откаже отъ мисията, която е можала да има поддрѣжка само до време на войната. Единъ другъ членъ, който се и прие, говореше за по кой рѣдъ да се назначаватъ опекунитѣ роднини. Тѣй сѣщо се прие и предложението къмъ 37 чл., което указва начинѣтъ по който когато се намѣратъ повече пари, да могатъ да бѣдатъ по-производителни. Всяко това се прие едногласно като Обл. Събрание гласува. Отъ това се вижда колко не-

основно е обвинението отъ страна на Н. П. Това доказва, че не тъй слѣпшиката е отхвърляло Обл. Събрание предложенията.

Има и друго нѣщо, което може би Н. П. не знае, именно, че нашия законопроектъ е заетъ отъ други, комахай не цѣль отъ закона, дѣйствуещъ сега въ православното Елинско кралство. Не зная прочее защо да се въстава протавъ началата на закона дѣйствуещъ въ Елада.

Азъ мисля, всички възражения отъ Н. П. сж съвършено неумѣстни. Азъ моля Обл. Събрание да гласува третия пѣтъ тоя законопроектъ, толкова нуженъ и да минемъ на дневния рѣдъ.

М. Григорій: (говори гръцки).

К. Калчовъ: Въ 52 си чл. Вжтр. Правилникъ дава право да се праватъ предложени на 3^о гласуване. Струва ми се въ мѣсто да расправяме напразно какво станало вчера и завчера, Н. П. можеше да се въсползува отъ срѣдствата, които предвижда Правилникътъ и да представи измѣненіята си. Трѣба прочее Н. П. да каже какво желае да се измѣни, Обл. Събрание да разисква и може да приеме нѣкои поправки или доправки. Азъ вчера неохъхъ тукъ когато се гласувалъ членътъ, който опредѣля какъ и отъ кого да става запечатването. До колкото зная обаче, мнозина искали да се приеме, щото да става то отъ окол. сѣдници; и тъй се приело, но още и съ съгласието на духовната власть. Ако, все пакъ, Н. П. мисли, че може, спор. О. У., още нѣщо да се придаде къмъ властѣта на духовната власть, да формулира предложенията си и да се разискватъ.

Азъ, отъ моя страна, има да направа една забѣлѣжка върху законопроекта. Извѣстно е на многѣ събратия, че тоя законопроектъ се представи велѣдствие толкова пѣти повторени зинитвания въ Областното Събрание. Но когато се правяха тия зинитвания, не се имаше предъ видъ само настоящето и бѣдѣщето състояние на работитъ, а и миналото. Защото много работи, много сиротински каси трѣбаше да станатъ ликвидирани. Тоя законопроектъ поне нищо непоменува за това. Може да се каже, че много претърсвания станаха да се намѣратъ готови каси, книжа, но правителството не можеше да направи повече нѣщо, освѣтъ да предаде нѣкои намѣрени работи подъ грижата на префектитъ, поне да се не каже, че нищо не е направило. Отъ друга страна, правителството имаше право да се бои да вземе по-ръшителни мѣрки, че преди войната, знаемъ, прибраха се паритѣ отъ тия каси, отъ тур. власть и естествено ти е длѣжна да отговара—и ще се диратъ паритѣ отъ нея когато настанатъ сирацитѣ. За това като сега се уздравява съгоянието на малолѣтнитѣ за напредъ трѣбъ да се помисли нѣщо и за миналото, чрезъ тоя законъ. Трѣбаше правителството да представи особенъ законопроектъ да му дадемъ пълномощие за съставяние на една комисия, съгласно съ О. У., отъ религиознитѣ началници, които да има цѣль да ликвидира смѣткитѣ на сиротскитѣ каси до днесъ. Такъво нѣщо трѣбаше да се предвиди въ настоящия законопроектъ, но като той вече се прие, да не би да стане нѣкое препитствие за утвърдението му,—защото, както казахъ, бившето правителство е събрало паритѣ и нѣма да потвърди законъ, чрезъ който то става длѣжно—трѣба нашето правителство да представи поне единъ Публ. Адм. Правилникъ на Пост. Комитетъ, съ който да се уреди една комисия като се призывать и духовнитѣ началници да се ликвидиратъ смѣткитѣ на сиротскитѣ до сега каси. Съ това ще се постигне двойка цѣль: отъ една страна нашето правителство ще бѣде освободено отъ всѣка отговорность, а отъ друга—ще уздрави правата на сирацитѣ, стигнали въ пълнолѣтие.

Я. Д. Матакиевъ: Споредъ мене, г-да, нѣма никаква важностъ това, което говори Н. П., защото въпросътъ който повдига и възражението което прави, — вчера се разискваха дълго и широко. Отъ друга страна, както каза г. Калчевъ, Н. П. ако желалеше да предложи нѣщо на 3^о гласуване на законопроекта, можеше да направи, Вътр. Прав. дава това право, безъ да се виущае въ излишни разисквания.

Азъ обаче не за това станахъ да говоря. Станахъ да напомна само на Обл. Събрание вчерашното му рѣшение: да станатъ измѣнения въ членоветъ на законопроекта, послѣдствие приети най-послѣ членъ отъ Зюхти Ефенди. Въ законопроекта на много мѣста се срѣщатъ думитъ: „шериятско сѣдилище“ и „мусульмани и немусульмани“ и снощи Обл. Събрание, като бѣше уморено отъ дългитъ разисквания, упълномощаваше бюрото да направи тия измѣнения, а то като се отказъ каза на г. Бобчевъ да извърши това, но, до колкото зная, той нищо не е извършилъ. Обаче тия поправки трѣба да станатъ, на макаръ и слѣдъ 3^о гласуване на законопроекта. Било членоветъ на комисията, било самото бюро да се задлъжи, но трѣба това да стане.

М. Григорий: (говори гръцки.)

В. Нейчовъ: Г-да, станахъ да направа бѣлежка върху забѣлежката на Н. П. Мисля той се оплаква отъ комисията, защото тя не го поканила, когато тя изучвала предложенията му, да разискватъ заедно. Не е добро нѣщо, г-да, да се остави запечатването на наследнитѣ имоти на духовната властъ. Това би било противъ ясниъ смисълъ на 257 чл. на О. У., това би било актъ на насилство, а отъ насилство не може да се очаква сѣщията гаранция. Азъ още вчера казахъ, че даже ако не бѣдеше и противъ устава, пакъ не трѣбаше да се остави това въ атрибуциитѣ на ония, които чекатъ съ нетърпѣние да излѣзе душата на умирающия, да я прататъ право въ рай, а всичко каквото остане да плѣнатъ.

Димитровъ: Азъ мисля, че той законопроектъ съ 38-й си членъ задлъжава, за бѣдѣще сѣществуване на сиротски каси, паритъ да се влагатъ, въ продължение на 15 дни най-малко, въ земледѣлческитѣ каси или право въ банката. Отъ това се разумѣва че старитѣ каси нѣма да се подновяватъ. Има обаче такива каси, които сѣществуватъ отъ бившето управление. Пезная въ какво положение сѣ тѣ въ другитѣ департаменти, но колкото за оная въ пловдивския департаментъ ще кажа, че тя има близо единъ милионъ гроша, записани въ книгитѣ, принадлежащи на малолѣтнитѣ отъ разнитѣ общества. Предъ видъ на това, като приемаме настоящий законопроектъ, явява се въпросъ: какво ще стане съ ония каси? Споредъ мене, нѣма друго срѣдство, освѣнъ да се направи предложение, като за преходна мѣрка, въ края на тоя законопроектъ. Такъво предложение азъ права и, ако ми се позволи, да го прочета. (Гласове: добре. Чете.)

ПРЕХОДНО ПОЛОЖЕНИЕ.

Чл. . . . Всички книжа, записки, залози и пари, находици се въ бившитѣ сиротски каси и принадлежащи на сираци, ще се предадѣтъ на респективнитѣ опекуни, слѣдъ надлѣжното удостовѣрение и предварителното съгласие на църковнитѣ власти и на роднитѣ на опекунитѣ.

Това мисля, постига цѣльта и удовлетворява желанието и на г. Калчева. Защото ако се приеме единъ такъвъ членъ въ законопроекта, ще можатъ да се ликвидиратъ бившитѣ сиротски каси.

Я. Д. Матакиевъ: Азъ мисля, напразно се сърди Н. П., че комисията нецрѣгла-

сила всичкиѣ предложения, които той предложилъ. Вчера, до колкото помна, комисията обяви нѣколко предложения и се разискваха. Но както и да е, Н. П. трѣбаше още вчера да заяви това, да поискаше отлаганieto на законопроекта за днесъ, до дѣто комисията изучи всичкиѣ предложениа, като и той присѣтствува въ нея. Това като нестана вчера, законопроектътъ се гласува, вчера той не заяви и днесъ излишно е да се говори. Сега ако желае да предложи нѣкоя поправка или доправка, трѣба да предложи изново.

Колкото за бившиѣ касси, съ тоя въпросъ се поражда другъ, именно: да ли съ приложението на настоящия законъ се унищожаватъ учрѣждението на тия бивши касси? Споредъ мене, настоящия законъ говори повече за опекунството на малолѣтнитѣ, а бившиѣ касси, разбирамъ, ще се управляватъ по сѣществующитѣ нарѣдби; настоящия законъ не ще има ретрактивна сила за тѣхъ. Освѣнъ това, добръ каза г. Калчовъ, ако въ тоя законъ се каже нѣщо за първитѣ касси, може би и нѣма да се потвърди. За това и ако съдържа даже нѣщо подобно законътъ, трѣба да се извади, трѣба само да се препорѣчи на правителството да урѣди нѣщо за тия касси съ особенъ правилникъ. По тия съображения азъ не мога да се съгласа съ предложението на г. Димитрова. По-добръ е да гласуваме тѣй законопроектътъ, само и само да можемъ да го прокараме.

К. Калчовъ: Наистина, тукъ му бѣше мѣстото да препорѣчимъ нѣщо относително сиротскитѣ касси; и нѣма съмнѣние, че съ тоя законъ тѣ се унищожаватъ. Но, както казахъ и напредъ, ако поменемъ нѣщо за касситѣ въ него, страхувамъ се за потвърждението му, а слѣдователно и предложението отъ г. Димитрова членъ за преходно положение внушава страхъ. Справедливо забѣлежи г. Димитровъ, че има въ нѣкои касси голѣми сумми и записи, но има сумми взети отъ тур. правителство, та вслѣдствие на това не вѣрвамъ да се приеме законътъ, ако той постановява нѣщо за касситѣ, тѣй като събиранieto на взетитѣ пари се пада на турското правителство. По тая причина именно направихъ напредъ предложението си независимо отъ закона. Все пакъ и отдѣлно ако се приеме такъво предложение, пакъ не могатъ да се расчислятъ смѣткитѣ съ комиситѣ за опекунствата. Въ закона има членъ, който показва какъ става опекунството, отъ насъ се изисква сега ликвидиранието на касситѣ. За това именно предлагамъ да се приеме една препорѣжка къмъ правителството, да представи то единъ кратъкъ законопроектъ или по-добръ публ. адм. правилникъ въ Пост. Комитетъ само за ликвидирание на сиротскитѣ касси, — нищо друго.

Предсѣд.: Такъво предложение може да се гласува само подиръ гласуването на закона.

К. Калчовъ: То ще бѣде отдѣлно.

Г. Консуловъ: За предложението на г-на Димитрова нѣма що повече да се каже отъ това, което исказаха г. г. Матакиевъ и Калчовъ. Тоя законъ не може да предвиди нищо за бившиѣ касси, защото и не може да има такъва сила.

Колкото за самия законопроектъ, — незнай да ли мога да прокарамъ своитѣ възгледи, но мисля, че ще изпълна своята длъжностъ, това което ми диктува съвѣстѣта, — ще заява пакъ противъ него, както и напредъ.

Азъ признавамъ, че съ него има да се уздраватъ интереситѣ на сирацитѣ, признавамъ, че тия интереси не сж за презиране, не трѣба да се оставятъ тѣй. Предъ видъ обаче, че съ тоя законъ се расклащатъ други интереси много по-високи и по-важни, — по-добръ да оставимъ първитѣ да се урѣждатъ както и до сега сж се урѣждали, поне до дѣто намѣримъ възможностъ да имаме законъ, който да може да спогоди тия малки интереси съ голѣмитѣ, които ще дойдатъ предъ насъ. До сега нѣмахме никакъвъ прецедентъ съз-

даденъ въ нѣкой законъ, т. е. единъ законъ да е приложимъ за извѣстно религиозно началство или за извѣстни религиозни общини, а не и за други. Първи пътъ сега посѣгаме на досегашната практика. На кадѣ ще ни поведе такъвъ единъ прецедентъ, ние, при желанието да запазимъ интереситѣ на сирацитѣ, не си даваме трудъ да си опредѣлимъ. Нѣкой мода лица, които могатъ да искатъ въ бъдеще и да ни заповѣдватъ, показватъ се страшни въ самото заседание.

Единъ Н. П. Митр. Григорий, като вижда, че мусулманскитѣ представители отхвърлятъ законътъ, защо и нему да не се направи устъпка! Нашитѣ църкви се управляватъ по свои правилници, на особенни основи, защо да се не почитатъ! — Азъ не искамъ да откажа, че уважението на шериата почива на извѣстни религиозни начала. Искамъ само да напомна, че една малка моштрица на раздѣление още сега ни се представя. На всѣки случай, ние представителитѣ на такъва една малка страна, която се крѣпи на толкова слаби основи, било би по-добрѣ да бъдемъ по-внимателни. Да не би, въ своитѣ постѣпки, да създадемъ повече злѣвлиятелни причини, отъ колкото съществуватъ въ самата натура на нашето съществуване, да не би да създадемъ нови причини.

Г-да! Азъ оставамъ на страна въпросътъ, да ли трѣба духовникѣ пастори да утѣждатъ дѣлата по опекунството. Има друго нѣщо, струва ми се, въпросъ много важенъ по тоя законопроектъ. Въ 1-й членъ се казва, че непълнолѣтното се счита до 21 година. До сега въ насъ нѣмаше такъвъ законъ, който да опредѣли годината за пълнолѣтие. Дѣйствуваше само шериатътъ съ своитѣ сложни условия въ това отношение. Въ О. У. се говори само на коя възраст се дава избирателно право и на отъ коя възраст подлѣжатъ младѣжитѣ на наборъ. Нищо повече не казва. Сѣдилищата, като иматъ право да тълкуватъ законитѣ за пълнолѣтие въ процеситѣ, всѣкога сѣ тълкували тъй или инакъ. Сега обаче се добиваме съ законъ. Сѣдилищата трѣба да се водятъ по предписанието му: трѣба да приематъ малолѣтството до 21 год. Нѣкои могатъ да кажатъ, че това е колкото се касае до опекунството. Не е така. Тукъ се казва, (въ първий членъ) че пълнолѣтенъ става човѣкъ отъ 21 год. на горѣ, — нищо повече. Сега каква аномалия ще произлезе отъ това? Законътъ изключаваше мусулманитѣ, за нихъ нѣма опредѣлена година за пълнолѣтие: всѣки пътъ това ще се опредѣли както и до сега отъ тѣхнитѣ религиозни началници. И така, тѣ могатъ да тълкуватъ малолѣтство до 15 год., 16 и 21, — както щатъ, както имъ поноси. А християнитѣ ще държимъ само до 21 год. Отъ това може всѣки да си заключи въ какво мъчно положение може да се постави едно сѣдилище въ едно гражданско дѣло, особено въ сложно, или смѣсено дѣло между мусулмани и християни. Едни и сѣщи права трѣба да се раздаватъ въ разни размѣри на едни и други. А пакъ въ насъ е установено едно прекрасно начало — равенството, което е основа на нашата конституция.

Г-да! Всички тия причини, причини много по-важни отъ колкото неурѣждането на опекунството, причини които, по самия предметъ, стоятъ много по-високо, защото сѣ свързани съ интереситѣ на областта, — ма каратъ да се обява противъ тоя законопроектъ, както и напредъ казахъ. Противенъ съмъ, собствено, не че се приема въ него изключение на извѣстно общество. Ако се намѣрише единъ способъ, както канеха вчера мусулманскитѣ тукъ представители да възражаватъ на членовѣтѣ, да укажатъ именно до коя година, опредѣлено, могатъ да приематъ малолѣтство, — азъ щехъ да гласувамъ заедно съ тѣхъ. Това обаче не стана. И сега да престѣжимъ на началото на равенството, да приемемъ единъ такъвъ опасенъ прецедентъ, — азъ не мога да приема. За това съмъ про-

тивъ закона, и моля, които могатъ по-сериозно да помислятъ за това, да подкрѣпатъ мене за отхвърлянето на закона.

Предсѣд.: Н. П. иска да се отложи 3 то гласуване на законопроекта да направи нѣкои дѣсправки. Понеже това предложение предшествова всѣки другъ въпросъ, — подкрѣпа ли се? (Подкрѣпа се.)

Д-ръ Стояновичъ: Азъ искахъ да говоря за друго, но като се постави на гласуване предложение за отлагане на законопроекта, ще забѣлежа, че е противъ Вжтр. Правилникъ, ако се приеме отлагането. Дѣйствително въ 52 чл. Вжтр. Правилникъ казва, че 3^о гласуване на законопроекта става най-малко единъ день послѣ второто. Сега да приемемъ, че Обл. Сѣбрание нареджа своитѣ дѣла, но то е гласувало правилникъ за рѣдъ и да ли може на всѣка минута . . . (гласове: „най-малко“ . . .) — Именно това искамъ да кажа, че претѣжваме тоя правилникъ, като не го изпълняваме. Той казва, че на 3-то гласуване могатъ да се правятъ поправки и доправки разискването на които става, ако се подкрѣпатъ отъ 10 души. Н. П. много хубави работи каза, но не виждамъ да сѫ подкрѣпени отъ 10 души, за да се гласуватъ. Завчера той предложи нѣкои членове къмъ законопроекта, но не видѣхъ да се приематъ. Незная сега какъ г. Предсѣдатель позволява да се правятъ сѣщитѣ предложения на 3-то гласуване, предложения за които при толкова дълги разисквания не се дойде до никакво заключение. Като погледнемъ така на въпроса, ще заключимъ, че сега имаме предъ себе-си никакви поправки или доправки, споредъ Вжтр. Правилникъ, а незнай какъ можемъ да разискваме такива.

Предсѣд.: Г. Д-ръ Стояновичъ говори за тълкувание на Правилника. Криво обяснява той, че поправките или доправките на Н. П. могатъ да се подкрѣпатъ отъ 10 души, защото бюрото не е питало още подкрѣпа ли се тая или оная поправка; то не е провъзгласило още, че се туратъ на гласуване или не нѣкои предложения, а г. Д-ръ Стояновичъ казва, че е претѣженъ Правилникътъ. Сега има предъ насъ за гласуване предложение за отлагане. То се подкрѣпи и ще го поставя на гласуване.

Кьойбашиевъ: Тоя законопроектъ може би да е тъй нещастенъ, щото най-послѣ отъ много разискване да стане никакъвъ. Завчера се отложи, че билъ противенъ на шериата. Мусулманскитѣ представители тукъ, — тѣ се удостоиха да се послушатъ като бѣха заявили, че сѫ противъ. Всички църковни власти, тѣ бѣха длъжни да дойдатъ да се занимаватъ съ комисията, но тѣ това не направиха. Азъ мисля, всѣки който се интересува, нашия Вжтр. Правилникъ дава право, да отива въ комисията да си дава гласътъ. Слѣдователно това не е направено отъ Н. П. Вчера цѣлъ день се гласува. Днесъ дохожда и иска отлагането на законопроекта. Азъ незнай какъ ще вършимъ работа? Споредъ Вжтр. Правилникъ, може да даде бѣлежитѣ си, да се гласуватъ, ако има хубави бѣлежки ще се приематъ. Азъ моля още днесъ да ги представи, а не да се отлага законопроектътъ.

Матакиевъ: Искамъ да кажа на г. Д-ра Стояновича, че той се лъже, ако казва, че не може да се отложи законопроектътъ за 3-то му гласуване. Вжтр. Правилникъ казва: „най-малко единъ день“ . . . Слѣдователно може да се отложи. И г. Кьойбашиевъ не трѣба да жали времето, когато се разисква законъ: единъ законъ колко повече се разисква, толкова по-добъръ излиза. За това да не жалимъ времето. Споредъ мене иска приемемъ единъ законъ по-малко, стига всѣки законъ който приемемъ да се разисква повече време, за да бѣде по-свършенъ. По тая причина подкрѣпамъ предложението на Н. П. да се отложи гласуването на законопроекта за утрѣ, да направи той своитѣ предложения. Това толко повече, че тоя законопроектъ се нуждае отъ повече поправки.

В. Нейчовъ : Г-да! Трѣба да признаемъ, че Обл. Събрание все на прозявки гласува, така, че много членове минаха необмислено даже. За това, мисля, предложението на Н. П. не е безполезно и не е противъ Правилника ако се приеме. Ако не права азъ свое предложение, то е че искамъ още да го приготва до утрѣ. Така щото да се отложи за утрѣ 3-то гласуване на законопроекта.

Предсѣд. : Предложението на Н. П. за отлагане е подкрѣпено, които сж за него да станатъ прави. (Пада.)

Има предложение отъ г. Димитрова за послѣденъ членъ на закона, именно: (чете. Виж. горѣ.)

М. Григорий : (говори гръцки.)

Димитровъ : Като събратията ми желаятъ повече да стане особенъ правилникъ по предмѣта, за който азъ предлагамъ новъ членъ, отгглямъ предложението си.

Предсѣд. : Тогава други предложения вѣма, ще стане поименно гласуване.

Аргириади : (говори гръцки.)

Предсѣд. : Н. П. желае да му се истълкува кои е компетентната властъ,—бюро-то не може да го удовлетвори. Нека Н. П. даде писмено предложение.

Кесляковъ : Азъ предлагамъ да се даде 5 минути отпущкѣ. (гласове : не може, да се гласува!)

Предсѣд. : Има предложение отъ Н. П. за една особна алинея на чл. 8 (чете).

Компетентната църковна властъ е тая, която припознава, или подъ властѣта на която живѣе бащата на семейството, освѣнъ ако има особено съгласие, което да определява компетентността или църковната властъ.

Подкрѣпа ли се тая доправка на Н. П. ? (Подкрѣпа се) Които сж за нея да станатъ прави (пада.) Ще стане поименно гласуване.

Секр. Данчевъ (чете поимений списъкъ.)

Антониади	противъ
Аристагесъ	"
Аргириади	"
Беневъ	отсѣтствува
Бракаловъ	за
Бобчевъ	за
Величковъ	отсѣтствува
Владосъ	противъ
Герджиковъ	отсѣтствува
Ев. Гешовъ	"
Митр. Григорий	противъ
Гуневъ	отсѣтствува
Дагоровъ	за
Данчевъ	за
Димитровъ	за
Жечевъ	за
Зухти Ефенди	за
Калатиновъ	отсѣтствува
Калчевъ	за
Караджовъ	за
Кашеревъ	за
Ковачовъ	отсѣтствува
Консуловъ	противъ
Кесляковъ	въздържамъ се
Кьойбашиевъ	за

Маджаровъ	въздържамъ се
Матакиевъ	"
Хулюсу Ефенди	за
Матеевъ	за
Милковски	за
Минковъ	за
Муфти Ефенди	за
Наумовъ	за
Нейчовъ	за
Панаретъ	отсѣтствува
Пеневъ	"
Петровъ	за
Пѣевъ	противъ
Рабинъ Ефенди	за
Салабашевъ	за
Кюпрули Ефенди	за
Стояновичъ	за
Странски	за
Тонджоровъ	отсѣтствува
Франческо	"
Хакановъ	противъ
Хитовъ	за
Христовъ	за
Чомаковъ	за
Юруковъ	противъ

Предсѣд.: Гласували 39 души, 27 сѣ за, 9 *противъ* и трима въздържани. Законътъ се приема съ 27 гласа.

Калчевъ: Какво стана съ моето предложение? (Гласове: отпускъ!)

Предсѣд.: Г. Калчевъ настоява ли на предложението си? (Калчевъ: да) Моля да се прочете.

Калчевъ: Мотивитѣ вече исказахъ, нѣма да ги повтарямъ. Права слѣдующето предложение: (чете)

Областното Събрание препорѣчва на правителството да представи въ най-късо време единъ Публ. Адм. Правилникъ за ликвидирание на бившитѣ сирашки каси. (Гласове: прието.)

Предсѣд.: Има ли възражение противъ това предложение? (нѣма) Приема се.

Давамъ 10 минути отпускъ.

Слѣдъ отпускъ.

Предсѣд.: (Звъни) Засѣданието се отвара. На дневенъ рѣдъ имаме второто гласуване на законопроекта за гражданското състояние.

Секр. Данчовъ: (Чете)

Законопроектъ за гражданското състояние.

ГЛАВА. I. *Общи постановления.*

Чл. 1. — Всѣчки жители на Источна Румелия сѣ длѣжни да се записватъ, всякой въ своята община, въ книгитѣ на гражданското състояние.

За всѣко религиозно общество ще се държатъ особени книги. (Приетъ.)

Чл. 2. — Актоветѣ за раждане, бракосъчитание и умирање трѣбва да се съставляватъ въ общината, гдѣто тия случаи стаятъ. (Приетъ.)

Чл. 3. — Актоветѣ (книгитѣ) за гражданското състояние съдържатъ: общината, мѣстото, годината, деньтъ и часътъ въ който сѣ получили; името, презимето и качеството на чиновникътъ предъ който сѣ направени; името, бащиното име, презимето, възрастта, званieto, народността, вѣроисповѣданieto и мѣстожителството или мѣстопрѣбыванieto на лицата, които ще бждатъ именувани въ тѣхъ и документитѣ, представени отъ странитѣ.

Чиновникътъ на гражданското състояние прочита актътъ предъ присѣтствующитѣ и ще забѣлжи въ актътъ изпълнението на тая формалностъ.

Актоветѣ (книгитѣ) ще бждатъ приподписани отъ чиновницитѣ на гражданското състояние, отъ заинтересуваната страна и отъ свидѣлитѣ. Ако свидѣлитѣ или предвители неспдвншжтъ, причината на това ще се забѣлжи въ актътъ.

Докл. Бобчевъ: На мѣсто думата «съдържатъ» комисията предлага да се каже: „обозначаватъ“. (Прието.)

Чл. 4 — Актоветѣ и заявленията, които трѣбува да стаятъ предъ чиновника на гражданското състояние, ще се приематъ предъ двама избрани отъ интересующитѣ се страни свидѣтели, които трѣбува да сѣ отъ мъжскій полъ, да сѣ пълнолѣтни и да иматъ мѣстопрѣбыванieto си въ общината.

Свидѣтельтъ въ никой случай небива да е сродникъ съ чиновникътъ на гражданското състояние, до трета степенъ включително.

Чл. 5. — Актоветѣ (книгитѣ) за гражданското състояние ще се държатъ отъ всѣки надѣлженъ чиновникъ най-много въ три регистра: първийтъ за раждения, вторийтъ за

бракосъчитания и третиятъ за умирация. Всѣкой единъ отъ тия регистри ще бѣде двоенъ.

Книгитѣ (регистритѣ) преди да се употребятъ, ще бѣдѣтъ нумеровани, приподинсани, прошиуровани и подпечатани на крайтъ съ обозначение, колко листа съдържатъ и датата. Това извършва председателятъ на окръжното сѣдилище.

Предсѣд.: Въ втората часть на тоя членъ комисията измѣнява думата „прошиуровани“ на „провървени“ (Приема се).

Чл. 6. — Актоветѣ ще бѣдѣтъ написани направо, безъ да се оставя праздно мѣсто между рѣдоветѣ или думитѣ. Заличаванията и препрощанията въ актътъ трѣбва да бѣдѣтъ одобрени и подписани преди да се склучи актътъ. Нищо не трѣбва да се пише скратено и датитѣ трѣбва да се пишатъ съ букви. (Приема се).

Чл. 7. — Чиновникитѣ на гражданското състояние не ще могатъ да вмѣстятъ въ актоветѣ, които получаватъ, друго, освѣнъ това, което ще имъ бѣде заявено и което се изисква и позволява отъ тоя законъ за всякой актъ. (Приема се).

Чл. 8. — Съдържанието на актоветѣ за гражданското състояние ще се счита за достовѣрно до доказване на противното.

В. Нейчовъ: Азъ не мога да си дамъ точенъ отчетъ какво значи *достовѣрностъ*? Какъ се допуска да се доказва достовѣрността на тия актове: да ли чрезъ свидѣтелствование по граждански пѣтъ или по криминаленъ?

Дир. Саллабашевъ: По граждански пѣтъ, както става съ всички искове въ гражданскитѣ сѣдилища.

В. Нейчовъ: По криминаленъ пѣтъ се представятъ неудобства, когато актътъ е лъжовенъ, да се оспорява. А пакъ граждански пѣтъ предлага всѣко удобство да се искара лъжовенъ единъ актъ. Съ това прочее отъ една страна се ограждаватъ висшитѣ интереси на хората, а отъ друга — се даватъ да се подгазватъ. Г-да, гражданско лице чрезъ акта на гражданското състояние доказва, че е родено на едикой часть, — това доказва. Ако искътъ състои отъ нѣколко хиляди лири ще намѣри срѣдства противната страна чрезъ свидѣтели да измѣни обстоятелствата и така да искара актътъ лъжовенъ. Това се допуска отъ друга страна. Искамъ да кажа, г-да, че не трѣба да се позволява, щото чиновникътъ, на когото правителството дава властъ да издава такива актове, да прави щото да се батардисоватъ хората.

Дир. Саллабашевъ: Гаранцията, която търси г. Нейчовъ противъ таквъ случай, е предвидена въ глава 8 на законопроекта. Тамъ има спомѣнато, че за такъво умнищено измѣнение, или изобщо за невярно съставяне на акта, отъ страна на чиновника какво се наказва виновникътъ. Разбира се, че съ такъво измѣнение ще се принесе вреда на гражданското лице, за това виновникътъ освѣнъ, че ще плати обезщетение, но още и не може да избѣгне отъ криминалното преслѣждане.

Искахъ да забѣлѣжа още, че тия актове нѣма да се считатъ за автентични, а само за достовѣрни. Но и това вече каже, че творителятъ на невярни актове не трѣба да се преслѣдватъ.

Бобчевъ: Въ френския кодексъ, отъ който се заимствуватъ началата на тоя законопроектъ, гласи, че всички актове, които се правятъ предъ чиновника за гражданското състояние, иматъ два вида доказателствена сила: единъ видъ — *автентичностъ* а другий — *достовѣрностъ*. Всички ония обстоятелства, случаи, които констатира самия чиновникъ на гражданското състояние, всички случаи станали предъ него, записани отъ него съставятъ автентични актове. Противъ такива актове не се приематъ други доказателства, освѣнъ ви-

сание въ фалшивостъ. А пакъ всичко друго, което не става прѣдъ очите на чиновника а му е обявено отъ доносителъ, всичко това състави актъ съ сила достовѣрна: противъ такъвъ актъ могатъ да се искарватъ противни доказателства писмено или другоаче; остава на съдилището да рѣши до колко тия противно-доказателства могатъ да оборватъ достовѣрността на състоянието, тогава съдилището или гражданската властъ рѣшава тѣй или иначе. Комисията и съставителитѣ на закона нерачили да дадатъ на актоветѣ силата *автентичностъ*, защото каквото и да кажемъ, колкото и да желаемъ, нѣма да се намѣратъ чиновници, съ надлѣжната способностъ да могатъ да държатъ така хубаво актоветѣ, за да иматъ автентична сила. Едното това обстоятелство и друго, че като начало въ насъ много мѣчно ще бѣде да се държатъ актоветѣ — и независимо отъ способността на чиновникитѣ, — та не трѣба да имъ се дава автентична сила. Затова съставителитѣ на законопроекта присли, щото актоветѣ на гражданското състояние да иматъ само сила на достовѣрностъ.

Г. Нейчовъ истина много хубаво забѣлежи, че се отварятъ врата за много лесно батардисване на тия актове. Обаче трѣба да знаемъ, отъ друга страна, че злоупотрѣбленията, които той указа, че могатъ да ставатъ, сѣ много по-малки отъ злоупотрѣбленията, които може да послѣдватъ, ако актоветѣ иматъ автентична сила. Освѣтявъ това злоупотрѣбленията, които могатъ да ставатъ опасни, предвидени отъ г. Нейчова, много е лесно да се отвърнатъ, че нашитѣ съдии сериозно глѣдатъ работата. Отъ друга страна лицата иматъ срѣдства да отхвърлятъ такива искове и да оборватъ лъжливитѣ показания. За това именно комисията остави тѣй тоя членъ и мисли, че г-да представителитѣ ще се съгласятъ за приеманieto му.

В. Нейчовъ: Станахъ да отговоря на г. Дир. на Правосъдието, който, види се, не ма разбра какво искахъ да кажа. Г. Директоръ каза, че глава 8 на законопроекта говори въ единъ членъ за гаранцията противъ злоупотрѣбления съ криво издаване на актове, като се предвижда обезщетение и криминално преслѣждане на злоупотрѣбителя. Азъ го зная това. Азъ обаче не искахъ да кажа за чиновника, който направи нѣкое престѣпление съ актоветѣ, но за самитѣ актове, че тѣ като се държатъ тѣй могатъ, чрезъ двама свидѣтели, да се оборватъ и чрезъ това чиновникътъ почтенъ може да се накаже. Съ малко пари става това. Г. Бобчевъ добръ забѣлежи, че въ френския кодексъ се приематъ два вида актове: автентични и достовѣрни. Азъ виждамъ тукъ чл. 8 е общъ, неправи поне тая разлика, която прави френскій законъ. Така щото ако искаме да не излагаме чиновникитѣ на гражданското състояние така лесно на наказания, за да не става батардисване на актоветѣ, нека поне за актоветѣ които чиновникътъ прави не по доношение да не се допуца оспориване. Защото иначе лицата винаги ще намиратъ двама души свидѣтели да оборватъ актоветѣ макаръ най-истинни. За мене гаранцията е твърдѣ малка, ако искаме такъва съ тоя законопроектъ.

Д. II. Минковъ: Азъ ще забѣлежа, че бѣлежката на г. Нейчова е до една стѣпень умѣстна. Трѣба ние да приемемъ такъвъ членъ, чрезъ който актоветѣ за гражданско състояние да се считатъ за достовѣрни направени по доношение и за автентични, когато се правятъ по вижданието на самия чиновникъ на гражданското състояние. Актоветѣ трѣба да се оспориватъ, да се допуца на противната страна да оборва, но такива основани на чувание, когато напримеръ чува чиновникътъ че станало раждане или смъртъ и състави актъ, обстоятелствата на който самия чиновникъ не е видалъ. Защото ако се допуца всѣки актъ да се оборва съ свидѣтели, мисли голѣма полза нѣма да произлѣзе отъ такива актове.

Д. Юруковъ : Г-да, ако приемемъ тоя членъ така както е въ законопроекта, по-добъръ ще бжде да отхвърлимъ цѣлий законопроектъ. Има една гаранция тукъ въ актоветъ на гражданското състояние, именно когато се допусне да бждатъ автентично доказателство. Щомъ се допусне да става оспориване, тогава значи има презумция на противното и слѣдователно автентичността на акта остава нула. Колкото за това, че нѣма добри чиновници, то е истина. Правното доказателство на тия книги трѣба да е автентично, а ако нѣма такива добри чиновници, по-добъръ да не правимъ законъ, който не дава гаранция. Тукъ стана още въпросъ : кои актове да се считатъ автентични, кои могатъ да подведатъ чиновника на отговорностъ ? Тия работи трѣбало би да се кажатъ въ първата глава на законопроекта ; за такива автентични актове чиновникътъ се подвѣрга на отговорностъ. Втората пакъ глава да говори за декларациитъ, по които чиновникътъ прави актове ; за тѣхъ той нѣма отговорностъ. Оборване се допуща и остава рѣшението спорѣдъ тълкуванието на съдилищата. Членъ 8 ако остане тъй както е въ тоя законопроектъ нѣма никаква гаранция и ще бжде само празно губение на врѣме, безъ да дава гаранция на населението. Напр. днесъ се ражда дѣте, ражданието се констатира отъ чиновника. Подиръ 10 или 15 год. тоя чиновникъ изважда преписъ отъ акта и казва това е тъй. Противната страна доказва че ни е тъй. Изважда двама свидѣтели, доказва и унищожава актътъ. Тогава каква полза отъ тия трудове употребени отъ кметовѣтъ, отъ всички изобщо чиновници на Румелия, да се държатъ актоветъ на гражданското състояние, когато послѣ съ двама свидѣтели могатъ да се унищожатъ, безъ наказание. Ще кажете, че може да се наказва за лъжовно свидѣтелство, — тоза е илюзия, глѣдаме въ другитѣ работи какъ се наказватъ.

По тия всички съображения, ако Обл. Събрание трѣба да приеме таквъ законопроектъ, то именно тоя членъ е който може да даде гаранция, та ако се приеме тъй както е въ законопроекта, то значи да се хранимъ съ илюзии.

Предсѣд. : Г. Юруковъ правите ли доправка ?

Юруковъ : Права, именно да се каже : „сдържанието на актоветъ за гражданското състояние ще се счита автентично доказателство“.

Матакиевъ : Спорѣдъ мене, съ това което се казва въ члена, че : «сдържанието на актоветъ за гражданското състояние ще се счита за достовѣрно», се постига цѣльта. Тоя членъ ще се тълкува, че ония актове, които сж направени на основание на лично виждане на чиновника за гражданското състояние, ще се считатъ автентично за достовѣрни, а ония които се правятъ на основание на доношения — за достовѣрни.

Бобчевъ : Предложението на г. Юрукова не е за приемане, и сто защо. Г. Юруковъ казва въ предложението си, че „сдържанието на актоветъ за гражданското състояние се счита автентично“. Това ще каже, че когато заинтересуваний отиде и съобщава нѣщо съ двама свидѣтели предъ чиновника за гражданското състояние — и това се вписва вече, за актъ автентиченъ става, безъ да се допуща противно доказателство. По тоя начинъ мнозина ще правятъ чудовищностъ каквато неесъществува. Човѣкъ когато иска да се осигори съ автентиченъ, неоспоримъ актъ, ще си направи на времето когато му трѣба. Послѣ идете вие разбирвайте го. Ако г. Юруковъ предлагаше по крайней-мѣрѣ, нѣщо както е въ другитѣ кодекси, именно, че автентичността се добива когато актътъ е направенъ на основание на вижданието отъ чиновника, можеше да се мисли да се приеме или не. Но както той предлага не може да се приеме, то е противъ всички начала на доказателствената сила.

Нейчовъ : Има да забѣлежа само това, че френскій законъ прави разлика между

актоветъ: той ги дѣли на двѣ сили. Причината е че когато чиновникътъ на гражданското състояние вижда самъ основанията и прави актове, той тогава подлѣжи на отговорностъ за тия актове. А когато прави такива по доношение, той може да се освободи лесно че е писалъ по свидѣтелствувание.

Юруковъ: Въ френския законъ се казва, че актоветъ на гражданското състояние се считатъ автентични, а юриспруденцията дѣли тия актове на актове, по които е отговоренъ самия чиновникъ, тъй като той самъ е видѣлъ работата и съставилъ актътъ. Той отговара ако не е записалъ точно годината, деньтъ и часътъ. Тия сж най-сжщественината работа на акта. Колкото за имената на дѣтето, бащата и пр., тия му се казватъ отъ хората, той не може да отговара за тѣхъ, а отговаратъ хората, които му ги указватъ, както каза г. Нейчовъ. Слѣдователно това остава работа на сждилището и юриспруденцията. Слѣдователно актоветъ като иматъ автентичностъ, това не ще каже, че кѣриво ще се изпълняватъ тия актове, но ще има сжждение. Ако вземемъ и преглѣдаме всичкитъ закони, ще видимъ, че въ това не се прави повече опредѣление, това асли и не мже да стане. За това най-добръ е да се приеме тоя членъ както казахъ, т. е. актоветъ да сж автентични. Щомъ не се приеме членътъ тъй, тогава законътъ нѣма цѣлъ, нѣма санкция. Ще дойдатъ двама свидѣтели лъжовни, ще унищожатъ актътъ, който се прави предъ компетентенъ чиновникъ.

Нейчовъ: Азъ права слѣдующето предложение за втора алинея на 8 членъ, именно: „свидѣтелственното доказвание противъ подобни актове не се приема, освѣнъ ако сжшествува поне начало на писмено доказателство“.

Бракаловъ: Азъ искамъ да подкрѣпа г-на Юркова въ домогванията му, като мисля, че е твърдъ умѣстно актоветъ да се приематъ за автентични. Не мога да се съглася съ г. Бобчева да приемемъ актоветъ за достовѣрни, защото и нѣкои европейски държави ги приемали за неавтентични. Азъ колкото съмъ ходилъ по Европа (смѣхъ) и колкото съмъ виждалъ, мога да увѣра Обл. Събрание, че всички юриспруденции иматъ актоветъ за автентични, защото тѣ не сж имали намѣрение да се забавляватъ и изпълняватъ юриспруденцията съ такива ничтожни нѣща. Напримѣръ ние тукъ правимъ законъ само и само да задлѣжимъ хората да се расхождатъ и изпълняватъ повече работи отъ колкото трѣба, отъ колкото тия да можатъ да се занимаватъ съ собствени свои дѣла и спечелатъ нѣщо. А послѣ пакъ да ги тураме въ трудъ, да доказватъ да ли тѣхнитъ актове сж автентични или ничтожни. Може би нѣкой глупавъ сждия да искара актътъ ничтоженъ и още да каже, рѣшението може да се апелира, да се качатъ хората на желѣзницата и да дойдатъ тукъ на сждилището, не по-добро отъ другото. Азъ моля Обл. Събрание да не приема такава глупави нѣща. Това е, види се, извлечено отъ новия турски кодексъ, понеже официалната трибуна не обясни това. Азъ предполагамъ че се неприема такъво нѣщо, не че въ Европа не сж автентични актоветъ, ами че трѣба, за да бждатъ такива, да дадемъ три или четири хиляди лири въ бюджета повече за чиновникитъ на гражданското състояние, пакъ ние лиритъ ги расхвърляме по Хайребетлиановци и по други. Сега какво да прави правителството? Предвидѣло е, че трѣба такъвъ законъ, но за да стане както трѣба, трѣба да има срѣдства да постави чиновници, които да му служатъ като нѣмъ плаща, защото нѣма да му служатъ тъй както селскитъ падари и кметоветъ. Предъ видъ на това то е представило такъвъ непъленъ проектъ. Узаконява актоветъ да се считатъ автентични, ако тъй се произнасятъ сжднитъ и тия сждни, които сме осждили за 4 години да сж хора малолѣтни, да не можатъ да стоятъ на сждейския съставъ.

Азъ моля да не хабимъ книгитѣ, да не занимаваме печатницата, ами да отхвърлимъ законопроектътъ или пакъ да гласуваме напредъ фондътъ за чиновниците на гражданското състояние, тогава да приемемъ членътъ 8 въ смисълъ, че съдържанието на актоветѣ да става автентично. Азъ ще укажа материали за това, само да бждемъ великодушни да отпуснемъ 3000 лири за обща полза. Мисли всички ще се съгласимъ на това. Ние се съгласихме завчера да дадемъ толкова хиляди лири за Хайребетияна та за тая нужда трѣба повече да се съгласимъ. Зная че той законопроектъ е черпанъ отъ завчерашния, на който още мастилото не е изсъхнало, отъ турския законъ . . . (гласове : отъ френския . . .) Може би, защото турцитѣ иматъ законитѣ и на френския языкъ.

Предсѣд. : Моля г. Юркова да даде писмено предложението си.

Юрковъ : Иѣма нужда да го давамъ писмено, то е : „съдържанието на актоветѣ за гражданското състояние се счита автентично“.

Предсѣд. : Подкрѣпа ли се поправката на г. Юркова? (Подкрѣпа се) Които сж за нея заедно съ члена да станатъ прави. (Пада.)

Има предложение отъ г-на Минкова. Моля г. Минковъ да го прочете.

Минковъ : (Чете.)

Чл. 8. — Съдържанието на актоветъ за гражданското състояние ще се счита за автентично, когато тѣ сж съставени по личното засвидѣтелствувание на надлѣжниятъ чиновникъ, а за достовѣрно, до доказване на противното, когато актоветѣ сж съставени по засвидѣтелствувание на други лица.

Д. Юрковъ : Тая поправка на г. Минкова е хубава, но въ изясненията той грѣши. Той иска да каже, че работитѣ които види чиновникътъ съ очитѣ си, за тѣхъ съставения отъ него актъ е автентиченъ, а за работитѣ, които му се кажатъ — съставения актъ е достовѣренъ. Но спорѣдъ както е редакцията на предложението му не излиза тъй. Ако той направи поправка въ редакцията на предложението си, азъ що го подкрѣпа.

Бракаловъ : Азъ ще моля Обл. Събрание да не приема никаква поправка, защото и поправката на г-на Минкова само ни развожда на много ижтица, а ни завежда пакъ на същото мѣсто, на което и членътъ.

Минковъ : Г. Бракаловъ иска да стане членътъ толкова строгъ, какъвто не се срѣща даже въ господарствата, които иматъ чиновници на гражданското състояние много способни и развити. Единъ чиновникъ на гражданското състояние е длъженъ да направи актъ, дохожда иѣкой отъ селото, човѣкъ простъ, или има интересъ да лъжи, заявява и чиновникътъ е длъженъ, подъ наказание, да направи вписване. Сега ако бжде членътъ както иска г. Бракаловъ, ние непременно трѣба да считаме актътъ за автентиченъ, макаръ направенъ по доношение противъ истината — такъво иѣщо не се приема въ никоя държава, а още повече не трѣба да се приеме и въ насъ. Актоветѣ направени лично между чиновника за тая цѣль и направени по доношения — иматъ разна сила. Това е върхътъ прието.

Предсѣд. : Подкрѣпа ли се поправката на г. Минкова? (Подкрѣпа се.) Които сж за члена съ тая поправка да станатъ прави. (Пада.)

Има предложение отъ г. Нейчова за втора алинея на члена. (Чете я.)

В. Нейчовъ : Моля за обяснение. (Предсѣд. : говорете.) Г-да ! Азъ мисля, че има голѣма гаранция противъ лъже-свидѣтелството, когато иѣма писмено доказателство поне тая гаранция да се приеме.

Предсѣд. : Подкрѣпа ли се поправката на г. Нейчова? (Подкрѣпа се.) Които сж за

нея да станатъ прави. (Пада.) Които сж за члена както е въ законопроекта да станатъ прави. (Пада.)

Чл. 9. — Вписванието на актоветъ за гражданското състояние става безилатно. (Приема се.)

В Нейчовъ: Предлагамъ да се не измѣнява бройтъ на членоветъ, защото безъ 8 членъ не е мислимо да бжде законътъ, — на третото гласуване ще се предложи да се приеме.

Предсѣд.: (чете) Чл. 10. — Актоветъ за раждане, бракосъчитание и умирање, направени за лица, които временно живѣятъ въ една община, трѣбва да се съобщаватъ, чрезъ потвърдена копия, до чиновникътъ на гражданското състояние въ мѣстожителството на родителитъ, ако се касае за раждане, а въ мѣсторождението на сжщитъ лица за които сж направени тия акти, когато тѣ се отнасятъ до бракосъчитание или смъртъ. (Приема се.)

Чл. 11. — Ако актоветъ за гражданското състояние сж извършени въ чужда страна, рѣдовно потвърдени (легализирани) копия отъ тѣхъ се препращатъ отъ посолствата или консулствата на Държавата, чрезъ надлѣжний министръ, до Генералъ-Губернаторътъ на Областта, който отъ своя страна ги препровожда до чиновникътъ на гражданското състояние въ мѣстожителството на предметнитъ лица.

Ако нѣкой туземецъ добие дѣте, ожени се или умрѣ, въ едно мѣсто на чужбина, гдѣто не се държатъ книги за гражданско състояние, за надлѣжний актъ се състави протоколъ, който се потвърждава съ подписитъ на двама свидѣтели най-малко. Съдържанието и подписитъ на тия протоколи се потвърждаватъ отъ мѣстниятъ нотаръ или власть, ако нѣма нотаръ, и въ такава форма протоколътъ се препраща чрезъ надлѣжний пжтъ, до управлението на гражданското състояние тамъ, гдѣто е мѣстожителството на предметнитъ лица, за да се запише въ книгитъ.

Нейчовъ: Искамъ да ми се обясни отъ официалната трибуна съ какви срѣдства ще се осигори изпълнението на тоя членъ.

Дир. Салабашевъ: Сжщия тоя членъ се намира въ турския законъ за гражданското състояние, а понеже нашата област е частъ отъ турската империя, то както тур. правителство изпълнява тоя членъ, така и нашето правителство.

Бракаловъ: Азъ казахъ, че тоя законъ е заетъ отъ турския, и тъй излѣзе. (смѣхъ).

Предсѣд.: Има ли възражение противъ члена? (нѣма)

Чл. 12. Ако нѣкой туземецъ умрѣ, или му се добие дѣте въ време на пжтуване по морето, капитанитъ на кораба прави двоенъ актъ за тая случка, въ приѣзтствието на двама свидѣтели. Двата акта се оставятъ у капитанътъ на порта, ако бащата слѣзе въ отомански портъ, или — у отоманскитъ консулъ, ако бащата слѣзе въ чуждоземенъ портъ. Единиятъ отъ тѣзи акти ще остане у капитана на порта или въ канцеларията на консула, а другиятъ ще се испрати, чрезъ надлѣжний министръ, на Главний Управителъ на областта, който го испраща до чиновникътъ на гражданското състояние въ мѣстожителството на лицето, за което се касае актътъ или въ това на родителитъ му.

Д-ръ Хакановъ: Ние взехме да ставаме законодатели и за други подданици. Чини ми се, че Румелия нѣма морета, за да разгласява изпълнението на закона, освѣнъ тукъ, защото саме тукъ, въ Румелия, може да има сила законътъ. Въ единъ членъ сжщо, който по-горе се прие, спомѣнува се за нѣкои длѣжности на хора Румелийци, които се нахождатъ повтъгъ; незная за такива работи Глав. Управителъ да ли може да заповѣдва. Азъ се обявявамъ противъ тоя членъ. Да стои или не тоя членъ нече има сила вънъ

отъ областта. А сега ако го има въ закона, показва, че законътъ е преведенъ отъ чужди. Скърно нѣщо ще бѣде Обл. Събрание да се съгласи съ правителството да почне да законодателствува, да туря въ нашитѣ автономски закони предписания които да вдигатъ по-нататкъ границитѣ на Румелия. Това е опасно.

Дир. Саллабашевъ: Азъ мисля, че такъвъ членъ е нуженъ и нѣма никаква опасностъ ако се приеме. Всекога когато да се намѣри лице умрѣло въ кораба може да се накара капитанътъ да състави актъ за смъртта или пакъ за ражданието. При ражданието ако бащата слѣзе на отомански портъ, капитанътъ като съставя два еднообразни акта, единий задържа, а другий проважда на Глав. Управитель и пр.

Това трѣба да стане да може да се осигори бѣдѣщото на дѣтето. Такъвъ членъ не само въ нашия законъ има, но и въ турския, както и въ другитѣ европейски закони. Даже нѣщо повече: капитанитѣ сами знаятъ таа своя длѣжностъ, безъ да глѣдатъ да ли въ Румелия сѣществува особенъ законъ или не. Ако има пужда да се спомѣнува въ тоя законъ, е да дава сила на нашитѣ румелийци да можатъ да искатъ отъ капитанитѣ да изпълняватъ точно длѣжноститѣ си. Споредъ мене ако не се приеме тоя членъ, ще остане една празнота въ закона. Но пакъ остава на Обл. Събрание, може да отхвърли членътъ, правителството нѣма да се противи.

Нейцовъ: Азъ мисля, г-да, че такъвъ членъ когато има въ закона, побече ще каже, че има споразумѣние, че е станалъ международенъ еговоръ за да се изпълнява такъво предписание на закона по другитѣ страни. Ако нѣма това тѣба да се поправи.

Необходимъ е тоя членъ, защото, които иматъ щастieto за да се расхождатъ, или по търговия, изъ Босфора, може да имъ се намѣри дѣте, а тамъ много лесно се раждатъ. (смѣхъ).

Бракаловъ: Членътъ може да е нуженъ, г-да, но азъ искамъ да питамъ: ако се роди дѣте по желѣзницата, вѣнъ отъ Търново-Сейменъ, Баронъ Хиришъ ли ще дава свидѣтелство? (смѣхъ).

Величковъ: Нѣма да говора, да ли е излишенъ или нуженъ тоя членъ. Трѣба да обърна вниманието на Обл. Събрание само върху едно нѣщо. Споредъ членъ 12, капитанътъ на кораба е длѣженъ да направи актътъ, ако на нѣкой Румелиецъ се добие дѣте въ кораба, да ли е той отговоренъ ако не направи това? Но има друго нѣщо. Не се задѣлжаватъ ония, на които се роди дѣте или тѣхнитѣ приятели, не се задѣлжаватъ да се представятъ на капитана да искатъ да направи актъ; защото капитанътъ, безъ да му искатъ може и да не направи нищо, като мисли още че нѣма международенъ актъ. Споредъ мене имало договоръ или не, дѣте когато се роди, роднинитѣ или приятелитѣ трѣба да сѣ задѣлжени да накаратъ капитанътъ да направи актътъ. Ако това го нѣма, не може да се прави преслѣдване, когато инакъ румелийската власть може да надзирава за извършване на това. Като нѣма такъво вѣщо въ члена, то е единъ недостатъкъ.

Бракаловъ: Като говорихъ, че може да се случи ражданието въ желѣзницата, не го казахъ на смѣхъ. Казахъ и отде, че тоя законъ е почерпанъ отъ турския и като нѣмаше възражение, значи тѣй е. Турскитѣ законодатели нарочно не сѣ поставили такъвъ членъ, като нѣмами линии свързани съ такива отъ други държави, та нѣмало пужда да постановяватъ такъво нѣщо. Тукъ обаче като нашата областъ и Турция сѣ свързани съ една линия и като може да се роди дѣте въ желѣзницата вѣнъ отъ нашата областъ, трѣба да има поменато нѣщо. Когато казахъ, че европейскитѣ закони не сѣ както тия, имахъ право.

Твърди хубаво зная, че въ европейскитѣ закони има такъво нѣщо. (единъ гласъ: нѣма) — Има, не си челя, мога да ти намѣра утрѣ книгата . . .

Предсѣд.: Правите ли доправки, г. Бракаловъ? (Бракаловъ: права).

Ев. Гешовъ: Най-силна забѣлежка върху члена ми се види тая отъ г-на Величкова. Той каза, че се вижда като упущение, като тоя законопроектъ не съдържа постановление, което да задължава туземецѣтъ — нахоящи се въ такъво злощастие или честито обстоятелство — : при смъртъ или да му се добие дѣте на корабъ — да принуди капитанѣтъ на кораба или той самъ да се принуди да състави нужния актъ. Тукъ такъво упущение може да се обясни тъй: корабѣтъ се счита частъ отъ земята на държавата, на която той принадлежи. Всѣка смъртъ или раждане се записва за държавата, на която принадлежи корабѣтъ. Предположете си слѣдователно, че капитанѣтъ на кораба върши такъво задължение не отъ нашия законъ, но отъ законѣтъ на надлѣжната държава. Его защо не е поменато подобно нѣщо въ тоя законопроектъ, нѣщо, което г. Величковъ счита като пропускъ. Предъ видъ на това спорѣдъ мене, може да се приеме 12 чл. тъй както е въ проекта. Толкова повече, че тукъ не се говори за задължения, отъ колкото за една процедура, по кой начинъ може да става вписването.

Предсѣд.: Моля г. Бракаловъ да даде писмено доправката си.

Бракаловъ: Като правителството не се интересува съ моето предложение, азъ отгласямъ предложението си.

Предсѣд.: Моля, които сж за членъ 12 както е да станатъ прави. (приема се.)

Чл. 13. Чиновникѣтъ на гражданското състояние, когато получи показанитѣ въ прѣдидущитѣ членове 10, 11 и 12-й преписи отъ акти или протоколи преписва ги въ съответствующитѣ регистри.

Ако е получилъ съобщение за смъртъ и умрѣлото лице е женено, една аналогическа бѣлѣжка ще се направи тъй ежщо въ регистра за ражданията и бракосъчатанията. (Приема се.)

ГЛАВА II. За чиновникѣтъ на гражданското състояние.

Чл. 14. Въ всѣка община, градска или селска, службата на чиновникъ за гражданско състояние на всѣко религиозно общество ся възлага на неговиятъ духовенъ началникъ. Службата на тия чиновници е безплатна.

Величковъ: Ако има членъ, на който трѣба да се възрази, то е тоя. Жално ми е, че не е тукъ г. Бобчевъ, докладчикѣтъ на комисията, да каже по какви съображения е приетъ тоя членъ, когато той и вчера и днесъ, по разискването на законопроекта за малолѣтнитѣ, поддържаше началото, че властѣта на духовнитѣ началници неможе да се простре върху гражданскитѣ работи, а тукъ се вдаваме тѣмъ съ двата крака? (Бобчевъ: Несъмъ правилъ азъ законѣтъ . . . гласове: заетъ е отъ турския. Смѣхъ.) Важността, г-да, на актоветѣ на гражданското състояние е толкова ясна, щото неще доказателства. Ония членове, които отдѣве минахме съ дълги разисквания, показватъ тая важность. Актоветѣ на гражданското състояние сж които се отнасятъ до най-важни работи и ние тѣхъ съ които се доказва всичко предъ съдилището, оставаме да ги правятъ религиознитѣ началници. Трѣба да ги представимъ на чиновници, които излизатъ отъ самото общество. Ако това е прието за да се избѣгне една причина за отхвърляние на закона отъ В. Порта, азъ мисля по-добрѣ ще бѣде съвѣтъ да направимъ такъвъ законъ, отъ колкото да дадемъ такъва властъ на религиознитѣ началници.

Ев. Гешовъ: Въ по-ланската сесия, г-да, когато разисквахме тоя законопроектъ, на дълго и широко разисквахме въпросътъ да ли държанието на актовете — тая важна длъжностъ — трѣба да се предостави на духовнитѣ началници. Въ тия разисквания се дадоха много добри мотиви, че е по-добръ да се отдалечи държанието на тия работи отъ духовнитѣ лица. До колкото помня тогава бѣше се приело, щото не да се считатъ прости актоветѣ както се прие съ 8 чл. сега, но да се считатъ вѣрни и автентични, до колкото е възможно, като се натоварваше всичката отговорностъ на тия, които ги правятъ. Прие се обаче отъ Обл. Събрание, въ смисълъ че се отнѣма държанието на актитѣ отъ духовнитѣ началници. Това измѣнение послужи за причина на В. П. да отхвърли законътъ, като указа мотивитѣ. И при такъво обаче обстоятелство да ли Обл. Събрание ще вземе въ внимание тия мотиви и превръчи урѣжданieto на актоветѣ на духовнитѣ началници, както правителството предлага само за да бѣде потвърденъ законътъ? По мое мнѣние, похубаво е да се лишава областното ни население отъ такъвъ законъ, отъ колкото да повѣримъ държанието на актоветѣ на хора, които никакъ не трѣба да се авторизиратъ съ властъ гражданска. Много ижти една погрѣшка, волею неволею, става, на половинъ или на единъ часъ разлика отъ часа на ражданието, — една такъва погрѣшка е достатъчна да лиши човека отъ наслѣдие. Трѣба да се държи точна смѣтка въ дена на ражданието, за да може правилно да се урѣди послѣ наслѣдието. Колко други още подробности има, които ако не се забѣлжатъ точно, не ще помогне нищо законътъ. Ако остане да имаме само *вѣроятни* актоветѣ, тогава е много трудно. Въ такъвъ случай остава, актътъ до дѣто дойде второ лице да доказва противното — тогава защо е тоя актъ.

По мое мнѣние духовнитѣ началства никакъ не могатъ да изпълняватъ такъва обязанностъ, ако и добросъвѣстно да работатъ; съ тѣхъ не може да се постигне оная цѣль, която гони съставянието актоветѣ на гражданското състояние. За това мисля трѣбва въ тая глава, да се приеме началото, че гражданскитѣ актове се държатъ отъ гражданската властъ, било съ същи за това чиновници, или съ съдѣйствието на другитѣ. Приехме вече тоя принципъ въ закона за малолѣтнитѣ, да го приемемъ и тукъ. Въ случай че не се приеме това, а остане длъжността на духовнитѣ началници, не може да се постигне цѣльта.

За това азъ се обявявамъ противъ чл. 14, моля Обл. Събрание да го отхвърли, а въ същото време да се поиска отпущекъ, или да се отложи законопроектътъ за нѣколко време, додѣто комисията промѣни всички членове отъ 14 надоло.

Бобчевъ: Не зная какво е говорилъ по моегo отежтствие Пробаский депутатъ г. Величковъ, но до колкото можахъ да разбера, подиръ като влезяхъ тукъ, той ми прави едно малко смърювание, че азъ който съмъ поддържалъ ненамѣсата на духовната властъ въ граждански дѣла, сега допуцамъ тѣмъ да се повѣрива държанието на гражданскитѣ актове. Азъ ще обясна защо става това за упокоение на тогова, който се беспокои.

Преди да пристѣпна да расправямъ за това, което нита г. Величковъ, азъ считамъ за нужно да дамъ отчетъ за цѣльта на списъцитѣ за гражданското състояние. Цѣльта на тия списъци, г-да, е разнообразна, т. е. има различна цѣль да се постигне чрезъ държанието на списъцитѣ. И въ разни страни, разнo се глѣда на това. Въ Турция, на примѣръ, на списъцитѣ гледатъ исклучително отъ военна точка на зрѣние. Тамъ списъцитѣ се държатъ само и само да могатъ да се контролиратъ лицата, достигающи на известна възраст, по която могатъ да влѣзатъ въ военна служба. Въ други мѣста, въ Българското княжество, на примѣръ, тамъ държанието на гражданскитѣ списъци има чисто

и просто статистическо значение. Въ бъл. княжество списъцитѣ на гражданското състояние нѣматъ сила на доказателство, тѣ не трѣбватъ за сѣдилищата, нито за военната властъ. Просто сѣ за научна цѣль, статистическа; направи се законъ, който е въ сила и спорѣдъ него събиратъ се такива статистически данни твърдѣ полѣзни, важни за научни въобще и други практически цѣли на господарственното управление. Нашия законопроектъ, който е представенъ така, както азъ го разбирамъ, има и статистическа цѣль, а въ сѣщото време и чиста цивилна цѣль. Въ нѣкои други държави, държанието на списъцитѣ има научна статистическа или милитерна цѣль, а още и сѣдебно цивилна. Нашия законопроектъ, както го азъ разбирамъ, стои по между. Отъ една страна има цѣль да улеснява сѣдилищата въ работитѣ на доказателствата. Отъ друга страна иска се чрѣзъ него, закона, да се даде възможность за урѣждане на едно статистическо бюро, да събира всички необходими данни. Най послѣ, отъ 3-та страна, може, чрѣзъ държанието на тия списъци даннитѣ имъ да се приспособатъ и за милитерна цѣль. Може това да се постигне ако потрѣбва.

Сега, като дохваждамъ на въпроса кому трѣбаше да се повѣрни държанието на тия списъци, азъ напълно за своя смѣтка, сподѣлямъ мнѣнието, че то не трѣбаше да се представи на духовнитѣ началници. Мойто мнѣние е че трѣбаше държанието да се повѣри или на особенни чиновници или на самитѣ кметове. И азъ бихъ приелъ да се повѣри то на кметовѣтъ, ако тѣ бѣха въ състояние да отговарятъ. До колкото обаче азъ познавамъ нашитѣ кметове стоятъ много по-ниско отъ свѣщенниците. (гласове: а,-а-а-а!) Така мисля азъ. Позволете ми да обясна. Неговора за всички, — за нѣкои само: говора за селскитѣ кметове, които повечето, незнаятъ да четатъ и пишатъ и въ такъво обстоятелство свѣщенниците стоятъ малко по-високо. Не говора за всички, поне дозволете ми да имамъ едно такъво мнѣние, до когато ми се докаже противното. (гласове: позволяваме.) Едно за това. Друго, че свѣщенниците стоятъ най-блиско до актовѣтъ, за които ставатъ списъцитѣ. Тѣ иматъ най-много удобства да извършватъ лесно това държание на списъцитѣ. И за това е прието тѣй.

Азъ мога да кажа, че най-добрѣ ще бѣде ако държанието на списъцитѣ се повѣри на особенни чиновници, но тогава би трѣбало да се предвиди и поддръжката имъ, която ще излѣзе твърдѣ много. Ние не можемъ това да направимъ. Ако може да се пожертвува единъ кредитъ, азъ ще гласувамъ да се назначатъ особенни, вещи, опитни чиновници; тогава още ще настоявамъ да се приеме да се считатъ актовѣтъ и автентични. Предъ видъ на това, че трѣба да се урѣждатъ гражданскитѣ списъци, предъ видъ, че не могатъ да се назначатъ особенни чиновници; още предъ видъ, че кметовѣтъ не сѣ въ улучшено състояние, — за всичко това комисията е глѣдала да приеме членътъ както е въ законопроекта, да се приеме тѣй както е въ Княжеството: тамъ е дадено това на духовнитѣ началници. Отъ друга страна тоя рѣдъ и до сега даже се практикува въ Ист. Румелия въ повече мѣста. Духовнитѣ власти и сега държатъ списъцитѣ. Може би ги държатъ нерѣдовно, не тѣй както се изисква да бѣдѣтъ списъцитѣ, да иматъ извѣстно значение, — но тѣ ги държатъ. Сега ние узаконяваме урѣжданието, туряме държанието на списъцитѣ въ рѣдъ. Чрезъ тоя законъ ще се помѣчимъ да нарѣдимъ, щото това държание до сега да става за напредъ рѣдовно и удовлетворително.

Това е, г-да, което имаше да кажа въ обяснение на причинитѣ, за които комисията пропустила такъвъ членъ.

В. Нейчовъ: Г. Бобчевъ твърдѣ на дълго разви работата, но нека ми позволи да

обясна, че не даде пълни обяснения, че колкото да е, държанието на такива списъци пакъ служи за доказателство, за възражение на лицата било да е за войникъ, да се ожени, — всички почти работи които има да се вършатъ въ живота. Така щото ако се глѣда отъ тая точка на зрѣние, тия списъци ще служатъ за опредѣление моралнитѣ и материални интереси и слѣдователно не ще е удовлетворително да се остави дѣлото въ атрибуциитѣ на духовенството, то не може да прилага законътъ, че съ това то ще върши работи отъ граждански характеръ. Бихъ щѣлъ да се съгласа съ г. Бобчева, че кметоветѣ сж неграмотни; но знай свѣщенници които сж сжщо невѣжи. Има едно неудобство да се възложи такъва служба на духовенството. Нека приемемъ, че законътъ е влѣзълъ въ сила и ще се изпълнява по селата. Въ селата има само по единъ свѣщенникъ. Много пѣти единъ свѣщенникъ е на двѣ села. Така щото свѣщенникътъ ако е на единъ край и тая минута се роди дѣте на другия, той чека да си свърши работа, може да се мине цѣль день. Да положимъ най на сетѣ, че се забави 5 мин. да констатира ражданието. А 5 мин. разлика може да стане причина на голѣма катастрофа, може да се батардиса всичко имание. Напротивъ ако оставимъ тая служба на кметоветѣ, тѣ иматъ и свои помощници и всѣкога единъ отъ тѣхъ се намира на мѣстото. Слѣдователно, мисла, ако и нѣмаше друго неудобство а само това за свѣщенниците, може да убѣди Обл. Събрание да неприемемъ членътъ тѣй.

Има друго нѣщо. Свѣщенникътъ е свързанъ повече съ семейството. Той е повече въ дома на извѣстни лица. Той може повече да влияе като накарва да праватъ лъжливи доношения, да благоприятствува на едни лица въ ущърбъ на други. А отъ това опасно стѣта е голѣма. Законоположителътъ не постига нищо ако не е предвидѣлъ това.

На всѣки начинъ, трѣба да знаемъ, г-да, че тоя законъ има двѣ цѣли: морална и материална. Щомъ има материална цѣль нетрѣба да допускаме въ нея намѣсата на духовенството. Отъ друга страна свѣщенникътъ не може винаги да се намѣрва на мѣстото; може да стане причина на катастрофа, която стига да унищожи всѣко право на родения. Ще приложа още, че ако бѣха добри отцитѣ отъ която вѣра и да сж, сами щеха да вжсатъ яка отъ тая служба. Много зависи то за тѣхнитѣ привилегии, но ако прочетатъ внимателно тая глава, увѣренъ съмъ сами ще бѣгатъ отъ тая длѣжност. Тѣ сж научени никой да не имъ се мѣси въ реснитѣ, тѣ обичатъ работа, въ която не се дири хесапъ.. (смѣхъ.) Тѣ не обичатъ да даватъ хесапъ, освѣнъ на второ пришествие. Може да се признае, че спрямо тоя законъ, който може да имъ наложи такъва служба, да станатъ сжщи чиновници, но тѣ мжчно могатъ да се подвеждатъ на отговорностъ, тѣ ще отговарятъ предъ Бога. Само това извинение, като вземемъ на предѣси, интереситѣ на страната, само това е достатъчно да убѣди Обл. Събрание, че не трѣба да се остава тая служба на хора, които отговарятъ само на второ пришествие, а не и на земята.

По всички тия съображения, мисля, ще признае Обл. Събрание, че не е твърдѣ разумно, да се остави такъва важна работа, отъ която зависи цѣлий животъ на лицата, да се остави на такива чиновници. Съгласенъ съмъ съ това предложение направено отъ мой другаръ да се повърне законопроектътъ на комисията да направи своитѣ заключения, като напимѣръ кои чиновници, или по какъвъ способъ да се направи, щото тая работа да не се върши отъ духовнитѣ началници.

К. Величковъ: Станахъ да говоря, но незнай има ли нужда да се говори много. Нищо неможе да докаже толкова добръ безосновността на тоя членъ, колкото самитѣ думи на г-на Бобчева. Той се помжчи не да докаже умѣстността на члена, но само да за-

биколи. Ако тия актове нѣмаха цѣль статистическа или милитерна, съгласенъ съмъ да оставимъ да ги държатъ религиознитѣ началници. Но тогава нѣмаше и нужда да издаваме тоя законъ. Имаше нужда, въ такъвъ случай, да се издаде единъ законъ отъ 5-6 члена, които да узаконятъ формално, щото държанието на тефтеритѣ да става рѣдно, въ тѣхъ да се записватъ ражданието, смъртта, вѣнчаванieto и пр. По тоя начинъ, статистическото бюро можеше да се подобри. Въ такъвъ случай даже, такъвъ законопроектъ трѣбаше да се отхвърли, защото ние имаме толкова граждански чиновници и оставаме интереситѣ на общинитѣ да ги управляватъ кметовѣ като държанието на регистритѣ ги вземаме отъ тѣхъ и даваме на лица, които нѣматъ връзка съ правителството. А колко такива интереси има въ тия актове? За да могатъ лицата да направятъ такива актове, свързани съ важни интереси, трѣба да сж отговорни, отговорни предъ обществото и предъ закона. Да ли можемъ едно духовно лице, като направи фалшивостъ или упущение нарочно или отъ незнание, — да ли можемъ да го подведемъ подъ съдъ? Длъжностъ на прокурорството е да слѣди правилното държане на актоветѣ и да преслѣдва злоупотѣбленiята и упущенията. Азъ не мога да повѣрвамъ никого, който би доказвалъ тукъ, че духовно лице трѣба да се влѣче на сѣдилищата, въ случай, че направи погрѣшка.

Колкото за това, кому именно трѣба да се възложи държанието на списъцитѣ, за това г. Гешовъ говори и слѣдъ него не остава какво да се добави; това възражение нѣма защо да се развива. Г. Бобчевъ самъ, като не иска да се косне до възела на разискванието, впусна се въ нѣща второстепенни. Той каза, че трѣба да държатъ тия списъци свѣщенникитѣ, че сж хора по-грамотни отъ самитѣ кметове. Да ли е това истина? — Позволете ми да се съмнѣвамъ. Г. Бобчевъ се съмнѣва че кметовѣ сж по-грамотни отъ поповѣтѣ, азъ — напротивъ. Само едно обстоятелство стига, че говори въ полза на кметовѣ. Това обстоятелство е, че тѣхната неспособностъ е поправима, като тѣ сж въ ржцѣтѣ ни. Кметовѣ сж избираемъ за година, ако населението въ областта е напредничаво, то ще разбере по-добрѣ нуждитѣ си. Единъ день ще достигнемъ да видимъ това. Въ ржцѣтѣ ни е да направимъ законъ отъ два члена, съ който да задължимъ населението да избира за кметове добри лица. На кметовѣ всякога сж възложени важни работи, като събиране на данъка и пр., та можемъ да имъ възложимъ и държанието на списъцитѣ за гражданското състояние. Азъ мисля, наша длъжностъ е, ако не отговорностъ, да направимъ това. Свѣщенникитѣ въ насъ сж до животъ тия; да ли на-скоро могатъ да ги замѣстятъ по-добри, както кметовѣ? Това не може да се предвиди.

Д-ръ Хакановъ: И азъ ставамъ да кажа нѣколко думи. Азъ настоявамъ на предложението да се повърне законопроектътъ изново на комисията за да поправи тая глава както предлага г. Гешовъ, чие то предложение се подкрѣпи и отъ всички предговоривши. Желателно е да се гласува тоя законопроектъ така, както го гласувахме по-миналата година. На това още повече настоявамъ, като зная, че и тур. правителство искава желание да се уравни въпросътъ. Снощи четохъ единъ Ц-градски вѣстникъ и тамъ видѣхъ, че вслѣдствие обясненията между В. Порта и нашето правителство, дошла до убѣждение В. П. да се уравни спорътъ. Тя била отхвърлила законопроектътъ, че на мусульманското население не можатъ да се приеме рѣдътъ, щото мусульманитѣ да се явяватъ предъ властта или кметовѣ и заявяватъ за женидба. Сега обаче се забѣлежило, че и за тѣхъ не е добро иначе. Знаемъ ние, че много назадничаво оставатъ духовнитѣ началници, не е нужда прочее да се доказва, че кметовѣ представятъ повече гаранция, ако се повѣри тѣмъ държанието на списъцитѣ.

Къйбашиевъ: Както каза г. Хакановъ и други г-да предговоривши, поддържамъ и азъ да се промѣни законопроектъ. Говори се тукъ да ли кметовеѣ могатъ да извършватъ тая служба или не. Азъ има да кажа, че на кметовеѣ се натоварва изпълнението даже на много по-сериозни закони отъ тоя. На тѣхъ и тѣй се плаща, и тѣй сѣ отговорни предъ правителството. Мене едно нѣщо ми направи впечатление. Въ 47 чл. се говори, че окръжний прокуроръ надзирава държанието на списъците и глобява ония които правятъ погрѣшки. Слѣдователно ако ние приемемъ членъ да се държатъ списъците отъ свѣщенниците, ще има много случаи да се наказватъ и ставатъ нишманъ, че станали духовници. Като кметовеѣ и тѣй сѣ отговорни предъ управлението въ административно отношение, най-добрѣ е да се прати законопроектъ за преработване отъ комисията, щото кметовеѣ да се натоварятъ съ тая служба.

Бракаловъ: Г-да Хакановъ и Нейчовъ както и г. Къйбашиевъ правятъ предложение, тоя законопроектъ да се повърне изново на комисията, да го поправи въ смисълъ, щото държанието на списъците за гражданското състояние да не бѣде въ рѣцѣ на духовнитѣ началници. Едни представатъ въпросъ не тѣй, както би трѣбало. Г-да, не е въпросъ: на кого трѣба да се възложи изпълнението на закона. Тукъ е работата за свѣщенниците и за селскитѣ кметове. Ние разглеждаме законопроектъ, но тоя законопроектъ е преводъ отъ чужди както и всички други. Ние правимъ всекога такива прикрити закони. Но мнозина отъ нашитѣ депутати могатъ да незнаятъ едно обстоятелство, по което е неспособимъ тоя членъ. Това обстоятелство често се случавя въ Румелия, особено по селата. Хората които иматъ не родено а умрѣло държатъ мъртвото по нѣколко дни до дѣто доде свѣщенникътъ, послѣ го заравятъ а не погрѣбватъ. Чекатъ послѣ единъ мѣсяцъ да дойде свѣщенникътъ да му прави опѣлото. Когато възложимъ и държанието списъците на тия хора така опаднали, които неможатъ да изпълняватъ своитѣ прями свѣщеннически обязанности, мисли съвършенно смѣшно ще бѣде; съвършенно смѣшно ще бѣде да ги видимъ съ тая длъжностъ, да имъ туримъ надъ главитѣ прокуроритѣ нѣмци, да взематъ гърбачи въ рѣцѣ и ги каратъ за глоба, което не могатъ спечели презъ цѣла година. Ако направимъ това, освѣнъ, че ще да бѣде смѣшно, но и несправедливо ще да ни се смѣятъ, че ние незнаемъ обстоятелственно работата, състоянието на свѣщенниците, за които ние законополагаме. За това мисля, ще бѣде излишно и ще се убѣди г. Хакановъ и прочее, че не ще да имаме много хубавъ резултатъ ако препратимъ законопроектъ на комисията за второ изучение. Комисията вече го е изучила. Както г. Бобчевъ когато стана да го поддържа нѣмаше разубѣждение, или не бѣше си измѣнилъ убѣжденията, така и неговитѣ другари, та и да се прати изново на комисията все това е. Не е ли по-хубаво да се прати на Дир. на Правосѣдието да го изучи по-добрѣ, като се ползува разумѣва се отъ ризкванията и обясненията тукъ станали отъ различни депутати. Азъ вѣрвамъ, че това ще бѣде по-хубаво, тя ще има време да го изучава цѣла година, ако нѣма други по-важни занятия. До година да представи баремъ нѣщо по свѣсно, защото толко години като сме минали безъ такъвъ, можемъ да потърпимъ още една година. Ако пакъ го подобрите и приеми така къпавъ и презъ купъ за грошъ, ще направите духовнитѣ да хвърлятъ калмавкитѣ си и да побѣгнатъ, тогава трѣба да употребимъ резерва да ги накараме да вършатъ работитѣ си. Стига, г-да, сме занимавали духовната властъ съ работа, която ще бѣде полѣзна само за чужденцитѣ, които идатъ тукъ повече да упражняватъ връзъ насъ тоя натискъ, който надъ тѣхъ упражняватъ нѣмцитѣ въ тѣхното отечество, че идватъ тукъ да показватъ зѣбитѣ си, като ни намиратъ по-слаби отъ тѣхъ (смѣхъ), за това нека се съ-

гласатъ събранията ми, та ако не цѣлий законопроектъ да се преглѣда отъ Дирекцията, поне тия нѣколко членове на глава II.

Дир. Саллабашевъ: Г. Бракаловъ употребилъ нѣкои думи, които не трѣбаше да се кажатъ въ камарата. Дир. на Правосъдието приготви тоя законопроектъ съобразно съ обстоятелствата които имаше предъ видъ. А ако г. Бракаловъ повече знае отъ материята на тоя законопроектъ, не трѣбваше да преподава лекции на Дирекцията, ами да се възползува самъ отъ такива лекции и да представи формата на законопроекта. Друго нѣщо е ако мисли той, че тоя законопроектъ когото представя Дирекцията на Правосъдието не е на време; но тогава той може просто да предложи да се отхвърли. Дирекцията, г-да мисли за нужденъ такъвъ законопроектъ. И самото Обл. Събрание е потвърдило тая нужда, като е гласувало въ първата и втората сесия тоя законопроектъ. По съображенията и мотивитѣ, които г. Бобчевъ искаа въ отговоръ на г. Величкова, Дирекц. се видѣ принудена да представи законопроектъ върху тая материя и тя като представя него е изпълнила една своя длъжностъ. Сега се явява предложение да се прати изново на комисията за изучаване Г. Бракаловъ напротивъ предлага да се прати направо въ Дирекцията. Ако той мисли, че тоя начинъ е по-добъръ, нека направи предложение и нека каже какви измѣнения да станатъ.

Д. Юрисовъ: Много нхти човѣкъ дохожда въ такова състояние, щото да се чуди кое мнѣние да приеме. Тоя членъ 13, както и други много членове отъ законопроекта, доказватъ, че той е представенъ не на време. Въ други държави държанието на списъцитѣ е дадено на кметовѣтѣ, водими собствено по тоя принципъ, че на духовната власть не трѣба да се допуца намѣса въ свѣтовнитѣ работи. Въ насъ това начало е положено. Ние гласувахме законопроектътъ за малолѣтнитѣ и отдѣлихме гражданската частъ отъ намѣсата на духовната власть. Сега споредъ тоя законопроектъ ако допуснемъ духовнитѣ началници да съставятъ актоветѣ на гражданското състояние, което е гражданска работа, ще значи да допуснемъ да се мѣсатъ въ граждански работи. Всичко което имаше да се каже въ това отношение се каза отъ мнозина, както и това, какво послѣдствие ще излѣзе, ако държанието на списъцитѣ се предостави на духовнитѣ началници. Нѣкои казаха вече, че изпълнението на тая длъжностъ води за себе-си и отговорностъ, а слѣдователно и наказание. Така щото, ако тая длъжностъ се предостави на духовнитѣ началници, естествено е че въ случай на погрѣшка прокурорството е длъжно да ги преслѣдва. А пакъ знаемъ нашето желание, ние всекога проповѣдаме щото духовнитѣ лица да оставятъ свѣтската власть за свѣтовнитѣ. И отъ мотивитѣ които Дир. на Правосъдието е предоставила съ законопроекта, заедно, неможе човѣкъ да дойде до заключение, че трѣба непременно тая длъжностъ да се възложи на духовнитѣ началници. Споредъ мене ако бѣше работата за държанието на списъцитѣ, то непременно трѣба да се дадатъ на кметовѣтѣ. Ще кажатъ нѣкои, че тѣ сж неспособни, не сж достойни, и азъ до известна стѣпень, за сега, можа да призная това, че не всичкитѣ сж грамотни, а безграмотнитѣ не можатъ да дадатъ автентичностъ на актоветѣ. Вирочемъ въ такъвъ случай има лѣкы, може да се направи едно предложение въ смисълъ: «че неможе законътъ да се приложи въ сила до 2-3 години до дѣто се избератъ кметове способни». Таквѣо предложение може да се приеме за послѣденъ членъ.

Наистина още сега държанието на списъцитѣ може да се практикува въ градоветѣ отъ градскитѣ кметове. Но и между тия кметове рѣдки сж ония съ способностъ, която се изисква за държанието на автентични списъци. Може би за нѣ-

кои г-да да е чуденъ тоя принципъ; но негрѣба да се чудатъ когато казвамъ, че духовната власть не трѣба да се мѣси въ свѣтовната. Не трѣба г-да депутатитѣ да даватъ длѣжностъ на духовнитѣ лица и то такава длѣжностъ която може да ги подведе на отговорностъ и глоба, въ случай, че направатъ фалшивъ документъ умислено или отъ незнание. Да глѣдаме всѣкога нашитѣ свѣщенници да бѣдатъ далечъ отъ свѣтовната власть и не по такива причини, но даже и по други.

Да видимъ самия членъ какво говори. Даже да приемемъ, че може да се допусне държанието на тия списъци отъ духовни лица; но тукъ нѣма никаква гаранция. Членътъ казва: «въ всѣка община службата на чиновникъ за гражданското състояние въ всѣко религиозно общество се възлага на религиозния началникъ.» Сега, въ нѣкои села има по единъ духовенъ началникъ, но ако сж двама, кой ще бѣде отговоренъ въ случай на нужда? Ако въ единъ градъ има владика, кой ще отговаря: владиката ли, или други? Ще рѣчете поповѣтъ; но поповъ не е духовенъ началникъ. Само тая неплнота на членътъ доказва неговата неумѣстностъ. И комисията нищо не е промислила за това, а е оставила членътъ тъй. А тоя членъ е единъ отъ по-важнитѣ, защото ако нѣма чиновници за гражданското състояние, законътъ нѣма важностъ и пада.

Въ заключение ще кажа, че предложението на г. Д-ръ Хакановъ е добро и може да се приеме, да се прати законопроектъ изново на комисията да размисли върху него, по-сериозно да обсъди въпросътъ, за който станаха толкова разисквания тукъ. Даже ако стане нужда пакъ на духовнитѣ началници да се остави тая власть, пакъ трѣбва да се направи опредѣление по-добро; защото, както казахъ, въ една община може да има двама или трима попове, кой ще държи отъ тѣхъ списъцитѣ и кой ще отговаря, единъ или всички? Въ градоветѣ именно какъ ще стане? Всичко това трѣбва да се допълни. Това трѣбва да стане, защото виждате, че длѣжността води по себе си и отговорностъ. Ако се намѣри фалшивостъ въ актоветѣ, то наказанието е седемъ години. Виждате, че работата е важна и трѣбва да се обмисли по-добрѣ. За това повтарямъ че съмъ съгласенъ и подкрѣпямъ предложението на г. Д-ръ Хаканова.

Предсѣд.: Има предложение да се отложи разискванието на тоя законопроектъ и да се прати на комисията за изучаване изново. Подкрѣпя ли се това предложение? (Бракаловъ: искамъ думата за обяснение.) Нѣма да дамъ думата. Подкрѣпя ли се предложението за отлагане на законопроекта и провежданието му на комисията? (Подкрѣпя се.) Които сж за него да станатъ прави. (Пада).

Г. Консуловъ: Азъ ставамъ да говоря въ полза на предложението да се отмѣни държанието на книгитѣ на гражданското състояние отъ духовнитѣ началници. Нѣма да повтарямъ много онова което се каза. Ще кажа само нѣколко обстоятелства, които явно доказватъ тая нужда. Говори се напимѣръ въ самия законопроектъ, че чиновникътъ, който държи книгитѣ за граж. състояние, ако не изпълнява длѣжността си както трѣба, ще се подхвърга на глоба. Значи ако, както стои въ законопроекта, тия чиновници сж свѣщенницитѣ, то тѣ ще се необявятъ, а пакъ щомъ се глобяватъ трѣбва да имъ се плаща. Въ законътъ това го нѣма. Освѣнъ това тѣ иматъ право да не приематъ тая служба, при всичко, че ние сж законъ ги обвързваме. Ние имъ налагаме тая длѣжностъ предпазливо и влизаме въ тѣхнитѣ дѣла. А второ тѣ не можатъ да се глобяватъ основателно, като нѣматъ заплата, или възнаграждение. Може би да се забѣлѣжи само едно нѣщо, едно припятствие въ това отъ страна на шерията. Съ отмѣнението тая длѣжностъ отъ свѣщенницитѣ, може би да се побърка въ нѣкои обичаи на мюсюлманитѣ; но, г-да, когато гласуваме законъ,

трябва да подиримъ и се съобразимъ съ религиознитѣ закони, които ни сѣ наложени да уважаваме; но не и обичаитѣ. А това не се търпи. Наистина длъжностъ ни е да уважаваме религиознитѣ начала; но и да глѣдаме обичаитѣ, когато гласуваме такъвъ важенъ законъ, това не може да бѣде. Азъ не виждамъ напримѣръ какво ще пречи на мюсюлманитѣ, ако се подчинатъ на такъвъ законъ? Какво ще врѣди, ако се представи жена мюсюлманка предъ надлѣжния чиновникъ и каже какво иска. Има ли мѣсто да се уважава нейний *La pudeur*? Мисля не я врѣди нищо. Едвамъ преди малко имавме случайтъ да говоримъ противъ мъжнотинитѣ създадени намъ отъ обязаността да се покоряваме на старитѣ религиозни закони, не се мина часъ и намъ се представи новъ случай да говоримъ пакъ за тоя въпросъ. Новъ случай, пакъ да се сразимъ съ тия мъжнотии. Азъ мисля, ние напълно може да дѣйствуваме инакъ, като туримъ на тая длъжностъ други чиновници, а не духовнитѣ, безъ да поврѣдимъ даже ни най-малко религиознитѣ чувства на мюсюлманитѣ. Ако е тъй,—азъ вѣрвамъ че е тъй—слѣдва да покажемъ като на кои лица трѣба да се възложи тая служба. Чини ми се най-добре ще я изпълняватъ кметоветѣ. Нѣкои г-да възразиха, че кметоветѣ сѣ още невѣрни, азъ мога да кажа, че свещеницитѣ сѣ повече отъ тѣхъ. Азъ съмъ ималъ случайтъ да узная състоянието и на единѣ и на другитѣ. Мога да ви увѣра съ голѣма скърбъ, че дѣйствително свещеницитѣ стоятъ по-доло отъ кметоветѣ. Поне кметоветѣ отъ службата си, отъ сношенията си и пр. иматъ малко много развитие, а попътъ закованъ въ селото си не знае нищо друго, освѣнъ кръга на своитѣ обязанности. Освѣнъ това кметоветѣ иматъ повече обществени длъжности и криво-лѣво тѣ ги изпълняватъ и тѣ сѣ основата на изпълнението. А кажете ми, ако тѣ не извършватъ това изпълнение, какъ ще се движи нашата правителствена машина? Кой събира данъкътъ? Кой измѣнява нѣкои правилници? Кой изпълнява циркуларнитѣ предписания? Никой другъ освѣнъ кметоветѣ. Тѣмъ може да се възложи и тая служба, тѣмъ може да се прашатъ модели, какъ да употребяватъ регистритѣ, какъ да вписватъ обстоятелствата и пр. И ето работата се свършва. Освѣнъ това тѣ ще се поставатъ, както сѣ и поставени, подъ надзора на околийскитѣ началници, които всѣкога могатъ да ги поучаватъ. И така кметоветѣ иматъ повече възможностъ, повече способностъ да изпълняватъ тая служба, отъ колкото самитѣ свещеници. Увѣренъ съмъ, че, ако се приеме предложението на г. Д-ръ Хаканова, да се прати на комисията изново тоя законопроектъ за разглѣждане, нѣма да излѣзе нищо по свѣстно. Ще получимъ пакъ въпросътъ предъ себе си, да ли на кметоветѣ, или на свещеницитѣ да се възложи тая служба. За това най-добро нѣщо е сега да се рѣши въпросътъ. Да приемемъ предложението на г. Величкова и да се възложи тая служба на кметоветѣ, за които азъ съмъ напълно увѣренъ, че ще я извършатъ удовлетворително.

Говори се нѣщо за срѣдствата на кметоветѣ, спорѣдъ мене може да имъ се дава известно възнаграждение. Съ това още ще да дадемъ възможностъ на кметоветѣ да си подобрятъ канцеляриитѣ и пр. Казвамъ, както помѣна и г. Величковъ, че службата е важна, а пакъ кметоветѣ сѣ въ рѣцѣтъ ни, и отъ година на година може да се подобрятъ. Това може да стане чрезъ разни мѣрки, нѣщо което не може да се предприеме съ свещеницитѣ. Желателно е наистина да стане отъ день на день по-добрѣние и въ свещеницитѣ; но ние не можемъ това да направимъ.

По всички тия причини азъ моля г-да депутатитѣ да подкрѣпатъ предложението на г. Величкова. А него моля да формулира своето предложение писмено, че се възлага държавието на списъцитѣ за гражданското състояние на кметоветѣ. (Предсѣд.: Той не е направила такова предложение.) Ако той нѣма такова предложение азъ го права.

М. Хулюси: (Говори по турски.)

Дир. Саллабашевъ: За да не се простираме много върху разискване, считамъ за своя длъжностъ да заява отъ страна на правителството, че то приема ако би Събрание-то да възложи тая длъжностъ на кметоветъ. Заявявамъ правителството нѣма да се противи на това. (Гласове: прието.) Както глѣдамъ по-голѣмата частъ отъ Обл. Събрание желае това, азъ считамъ за длъжностъ да заявя за да се улесни въпросътъ. (Гласове: прието.)

С. С. Бобчевъ: Още напредъ когато говорихъ азъ казахъ, че моето мнѣние не е много за духовнитѣ началници. При това казахъ по кои съображения пропусна комисията членътъ, както е представенъ той отъ страна на правителството. Незная прочее защо г. Величковъ отпрати такива думи срѣщо мене.

Г. Консуловъ: (Чете предложението си.)

Чл. 14. — Въ всяка община, градска или селска, службата за гражданското състояние се възлага на кметството.

Тая служба е безплатна.

Предсѣд.: Подкрѣпа ли се предложението на г. Консулова? (Подкрѣпа се.) Които сж за него да станатъ прави. (Приема се.)

К. Величковъ: Азъ предлагамъ да се сключатъ разискванията. (Гласове: прието.)

Предсѣд.: Дневний рѣдъ остана сжщий. (Гласове: пристъ.) Ще стане провѣрка.

Секр. Данчевъ: (Чете списъкътъ.)

Предсѣд.: Присѣтствующи 46 души. Отсѣтствующи 5 души, именно: г. Д-ръ Калатиновъ съ отпущъ, г. г. Герджиковъ, Ковачевъ, Митр. Панаретъ и Франческо безъ отпущъ. (Звъни.) Засѣданието се затвори.

(Край въ 6 часа вечеръ).

Председатель: *Д-ръ Странски*.

Подпредседатели: { *К. Калчевъ.*
 { *Ив. Х. Петровъ.*

Секретари: { *Д-ръ Данчевъ.*
 { *Я. Руселиевъ.*

Стенографъ: *Ив. Шандаровъ.*